

VENDIM
Nr. 106, datë 24.5.2022

AUTORIZIM I NDIHMËS SHTETËRORE
“PËR AEROPORTIN NDËRKOMBËTAR TË VLORËS”

Komisioni i Ndihmës Shtetërore, me pjesëmarrjen e:

- Znj.Delina Ibrahimaj	kryetare;
- Znj.Mimoza Dhëmbi	anëtare;
- Znj.Etleva Haka	anëtare;
- Znj.Mirjana Zisi	anëtare;
- Z.Ahmet Mançellari	anëtar.

Në mbledhjen e tij të radhës të datës 24.5.2022, në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, në bazë të ligjit nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, i ndryshuar, vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 817, datë 28.12.2005, “Për miratimin e rregullores ‘Për procedurat dhe formën e njoftimit’”, mori në shqyrtim njoftimin e Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë të planit të ndihmës shtetërore të kontratës së koncensionit/partneritet publik privat, për dhënien me koncension/PPP për projektimin, ndërtimin, operimin, mirëmbajtjen dhe transferimin e Aeroportit Ndërkombëtar të Vlorës (VIA), të miratuar me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 325, datë 2.6.2021, “Për miratimin e kontratës së koncesionit/partneritetit publik privat, për dhënien me koncesion/PPP për projektimin, ndërtimin, operimin, mirëmbajtjen dhe transferimin e Aeroportit Ndërkombëtar të Vlorës (VIA)”.

I. Procedura

1. Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, me shkresën nr. 1851, datë 23.2.2022, në bazë të nenit 20, të ligjit nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar, njoftoi në Komisionin e Ndihmës Shtetërore planin e ndihmës shtetërore të sipërpërmendur, në bazë të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 325, datë 2.6.2021, “Për miratimin e kontratës së koncesionit/partneritetit publik privat, për dhënien me koncesion/PPP për projektimin, ndërtimin, operimin, mirëmbajtjen dhe transferimin e Aeroportit Ndërkombëtar të Vlorës (VIA)”. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, me shkresën nr. 4480, datë 8.3.2022, i kërkoi dhënësit të ndihmës plotësimin e informacionit shtesë në njoftimin e planit të ndihmës shtetërore, të cilat u dërguan nga ana e MIE-s me shkresën nr. 1851/2, datë 16.5.2022.

II. Përshkrimi i masës

2. *Objekti:* Plani i ndihmës ka si objektiv kryesor zhvillimin dhe ndërtimin e infrastrukturës së re aeroportuale në rajonin e Vlorës dhe krijimin e kushteve të përshtatshme për një treg më konkurrues me shërbime ajrore të liberalizuara që do të sjellin mundësinë e një reduktimi në shpenzimet e udhëtimit për pasagjerët.

3. *Baza ligjore:* skema e ndihmës bazohet në vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 325, datë 2.6.2021, “Për miratimin e kontratës së koncesionit/partneritetit publik privat, për dhënien me koncesion/PPP për projektimin, ndërtimin, operimin, mirëmbajtjen dhe transferimin e Aeroportit Ndërkombëtar të Vlorës (VIA)”.

4. *Kohëzgjatja:* Plani i ndihmës do të zbatohet në 10 vjetët e parë, duke nisur nga data e operimit, të parashikuar në VKM-në nr. 325, datë 2.6.2021, “Për miratimin e kontratës së koncesionit/partneritetit publik privat, për dhënien me koncesion/PPP për projektimin, ndërtimin, operimin, mirëmbajtjen dhe transferimin e Aeroportit Ndërkombëtar të Vlorës (VIA)” (periudha janar 2025–janar 2035).

5. *Dhënësi i ndihmës* dhe autoriteti përgjegjës për zbatimin e masës është ministri përgjegjës për transportin.

6. *Përfituesi:* përfituesi i ndihmës shtetërore është bashkimi i operatorëve ekonomikë “Mabco Constructions” Sa, “Yda Insaat Sanayi Ve Ticaret Anonim Sirketi” dhe 2A Group sh.p.k. në cilësinë e Koncesionarit, që në kuptim të legjislacionit do të krijojnë shoqëri për qëllime të veçanta (SPV), krijuar posaçërisht për zbatimin e kontratës së koncesionit/PPP në fjalë. Shoqëria tashmë është krijuar me emrin: “Vlora International Airport – VIA sh.p.k.”.

7. *Shtirja territoriale:* Projekti do të zbatohet në territorin e Republikës së Shqipërisë.

8. *Forma dhe vlera e ndihmës*: bazuar në pikën 11 (11.3, shkronja “b”) të kontratës “Detyrimet e Autoritetit Kontraktues” është parashikuar se në një periudhë prej 10 vjetësh, duke filluar nga data e operimit (“Periudha e garancisë”), Autoriteti Kontraktues do të garantojë Koncesionarin si më poshtë:

“Në rastin kur të ardhurat bruto vjetore janë më pak se të ardhurat minimale, Autoriteti Kontraktues do t’i paguajë Koncesionarit diferencën midis të ardhurave bruto vjetore të llogaritura nga vlerësuesi sipas nenit 11.3 dhe të ardhurave minimale (“Garancia e të ardhurave”).”

Sipas njoftimit, efektet financiare në buxhetin e shtetit nuk mund të jenë të matshme, sepse do të jenë në varësi të të ardhurave që do të ketë Koncesionari. Pra, në varësi të ecurisë së veprimtarisë ekonomike të subjektit, plani i ndihmës mund të aktivizojë burime shtetërore.

III. Vlerësimi i ekzistencës së ndihmës shtetërore

9. Komisioni i Ndhmës Shtetërore vlerëson nëse plani i ndihmës shtetërore, përbën ndihmë shtetërore në kuptim të pikës 1, të nenit 4, të ligjit nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar, pra nëse plani ofron një avantazh ekonomik për ndërmarrje, e cila ka një ndikim të mundshëm në konkurrencë dhe tregtinë midis shteteve anëtare, që nuk do të ishte përfituar në kushte normale të tregut.

10. Neni 4, pika 1, e ligjit nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, i ndryshuar, përcakton se:

“Përveç rasteve të parashikuara ndryshe në këtë ligj, ndalohet çdo ndihmë e dhënë nga burimet shtetërore, në çfarëdoq formë, e cila, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, shtrembëron ose kërcënon të shtrembërojë konkurrencën duke dhënë përparësi për një ose disa ndërmarrje të caktuara ose për prodhimin e produkteve të caktuara, për aq sa mund të ketë ndikim në plotësimin e detyrimeve të ndërmarrja nga Republika e Shqipërisë në marrëveshjet ndërkombëtare që përmbajnë dispozita të ndihmës shtetërore”.

11. Gjithashtu, neni 71 “Konkurrenca dhe dispozita të tjera ekonomike”, i Marrëveshjes së Stabilizim-Asociimit ndërmjet Komuniteteve Evropiane e Shteteve të tyre Anëtare dhe Republikës së Shqipërisë¹, përcakton se:

“Praktikat në kundërshtim me këtë nen vlerësohen në bazë të kritereve që lindin nga zbatimi i rregullave të konkurrencës të aplikueshme në Komunitet, sidomos në nenet 81, 82, 86 dhe 87 të Traktatit themelues të Komunitetit Evropian dhe instrumenteve interpretuese që përdoren nga institucionet e Komunitetit.”

12. Legjislacioni për ndihmën shtetërore zbatohet vetëm për masat që plotësojnë të gjitha kriteret e përmendura në nenin 4, pika 1, konkretisht: a) burime shtetërore; b) avantazhi ekonomik dhe selektiviteti; dhe c) efekti në konkurrencë dhe tregti.

- *Burime shtetërore*: duke qenë se ndihma e njoftuar parashikon mundësinë e financimit nga buxheti i shtetit, skema përfshin përdorimin e burimeve shtetërore.

- *Avantazhi ekonomik dhe selektiviteti*: skema e njoftuar parashikon mundësinë e dhënies së mbështetjes në formën e grantit nga burimet shtetërore të alokuara për Aeroportin Ndërkombëtar të Vlorës. Aktivizimi i këtij granti të mundshëm do të mundësojë dhënien e një avantazhi konkurrues përfituesit të skemës, kundrejt operatorëve të tjerë në të njëjtin treg të liberalizuar, duke reduktuar kostot që do të duhet të përballohen normalisht nga përfituesi për zhvillimin e aktivitetit ekonomik. Duke qenë se financimi i mundshëm publik jepet vetëm për funksionimin e aeroportit, skema është selektive.

- *Efekti në konkurrencë dhe tregti*: nëse burimet shtetërore (ndihma) e parashikuar në këtë skemë do të aktivizohet, atëherë përfituesi i saj do të konkurrojë me sipërmarrje të tjera në tregje të hapura. Skema ka efekt në tregti, pasi nëse ndihma do të jepet, atëherë përfituesi i skemës do të operojë në një treg, në të cilin shërbimet aeroportuale janë të liberalizuara, në të cilin shumë ndërmarrje nga shtetet e tjera konkurrojnë në treg.

Në këto kushte, Komisioni vlerëson se plani i njoftuar është ndihmë shtetërore.

IV. Vlerësimi i përputhshmërisë së skemës

13. Komisioni i Ndhmës Shtetërore vlerëson skemën e njoftuar në bazë të shkronjës “c”, të nenit 13, të ligjit nr. 9374/2005, “Për ndihmën shtetërore”, i ndryshuar, ku parashikohet se ndihma shtetërore mund të lejohet, nëse: *“lehtëson zhvillimin e veprimtarive të caktuara ekonomike ose*

¹ Ligji nr. 9590, datë 27.7.2006, “Për ratifikimin e Marrëveshjes së stabilizim-asociimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe komuniteteve evropiane e shteteve të tyre anëtare”.

zhvillimin e zonave të caktuara ekonomike, deri në atë masë sa kjo ndihmë nuk është në kundërshtim me detyrimet e marrëveshjeve ndërkombëtare, të ratifikuara nga Republika e Shqipërisë". Sipas udhëzimit të Komisionit Evropian për ndihmën shtetërore për aeroportet dhe kompanitë ajrore², ndihma operationale për aeroportet sipas një skeme ndihme do të lejohet për një periudhë kohore prej 10 vjetësh, me kusht që të plotësohen gjashtë kushte në mënyrë kumulative, të parashikuara në pikën 79, të udhëzimit.

Kontributi për një përmbushur një objektiv të mirëpërcaktuar me interes të përbashkët: udhëzimi lejon që "ndihma operationale do të konsiderohet se përmbush arritjen e një objekti me interes të përbashkët për një periudhë kalimtare prej 10 vjetësh, nëse:

a) rrit lëvizshmërinë e qytetarëve të Bashkimit Evropian dhe lidhjen e tyre me rajonet duke vendosur pika akses për fluturimet brenda tregut të përbashkët;

b) eliminon bllokimin e trafikut ajror në aeroportet kryesore të tregut të përbashkët;

c) lehtëson zhvillimin rajonal.

Vendndodhja e aeroportit të ri në pjesën jugore të Shqipërisë shtrihet pranë fshatit Akerni, Novoselë, në Vlorë. Zhvillimi i Aeroportit Ndërkombëtar të Vlorës pritet që të përmirësojë lëvizjen e banorëve të Vlorës dhe më gjerë në rajon, duke e bërë udhëtimin ajror ekonomikisht më të përballueshëm dhe më të lehtë për t'u përdorur nga pasagjerët. Funksionimi i Aeroporti Ndërkombëtar të Vlorës do të shërbejë si një katalizator për të tërhequr vizitorë dhe turistë, si edhe zhvillimin e shërbimeve të nevojshme mbështetëse. Aeroporti Ndërkombëtar i Vlorës është planifikuar që të jetë një katalizator për zhvillimin ekonomik të rajonit të Vlorës. Për këto arsye, skema kontribuon në realizimin e një objekti të përbashkët të mirëpërcaktuar interesi.

Nevoja për ndërhyrje shtetërore: udhëzimi parashikon se nevoja për financim publik për financimin e kostove operationale, për shkak të kostove të larta fikse, varjon sipas madhësisë së një aeroporti dhe do të jetë proporcionalisht më i madh për aeroportet më të vogla. Sipas udhëzimit, në mënyrë që përfituesi i ndihmës të jetë i kualifikueshëm për ndihmë operationale, duhet që trafiku vjetor i aeroportit të mos kalojë numrin 3 milionë të pasagjerëve. Sipas njoftimit, numri i pasagjerëve do të arrijë në 2,051,650 deri në vitin 2055, ku aeroporti i Ndërkombëtar i Vlorës do të arrijë kapacitetin e plotë. Për këto arsye, skema e njoftuar plotëson kriterin mbi nevojën për ndërhyrjen e shtetit.

Përshtatshmëria e ndihmës shtetërore si instrument i politikave: sipas udhëzimit parashikohet, se: "Një masë ndihme nuk do të konsiderohet e pajtueshme me tregun e përbashkët, nëse ekzistojnë instrumente të tjera politikash të ndihmës më pak deformuese". Sipas njoftimit, vlerësohet si instrumenti i përshtatshëm i parashikuar në formën e garancisë së të ardhurave është (shtojca nr. 3 e kontratës së koncesionit/PPP) instrumenti më i përshtatshëm.

Efekti nxitës: udhëzimi përcaktojnë se ndihma operationale ka efekt nxitës nëse ekziston mundësia që, në mungesë të saj, niveli i aktivitetit ekonomik të aeroportit do të reduktohej ndjeshëm. Dhënësi i ndihmës, referuar studimit të fizibilitetit, argumenton se në mungesë të ndihmës operationale, niveli i aktivitetit ekonomik do të impaktohej ndjeshëm (për shkak të konkurrencës, mundësia e rishikimit të tarifave të avionëve ose pasagjerëve gjatë periudhës së operimit etj.). Për këto arsye, ndihma e njoftuar do të ketë një efekt nxitës dhe, për këtë arsye, skema e plotëson këtë kusht.

Proporcionaliteti i madhësisë së ndihmës: sipas udhëzimit, kërkohet që plani i biznesit të aeroportit duhet të hapë rrugën për mbulimin e kostove operative, në fund të periudhës kalimtare. Sipas njoftimit, konsorciumi ndërkombëtar bazuar në përvojën e tij vlerëson një vlerë totale të investimeve në shumën 104 milionë euro. Planin e biznesit të aeroportit, parashikon që deri në vitin 2050 do të përmbushë vlerën e të investimit.

Shmangia e efekteve të panevojshme negative në konkurrencë dhe tregti: sipas udhëzimit, kur një aeroport ndodhet në të njëjtën zonë me një aeroport tjetër me kapacitet rezervë, plani i biznesit, i bazuar te numri i pasagjerëve dhe trafikut të mallrave, duhet të identifikojë efektin e mundshëm në trafikun e aeroporteve të tjera të vendosura në atë zonë. Sipas njoftimit, për shkak të konkurrencës, përfituesi i ndihmës nuk do të jetë në gjendje të rrisë mjaftueshëm tarifat e avionëve ose

² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/LSU/?uri=uriserv:OJ.C_.2014.099.01.0003.01.ENG

pasagjerëve gjatë periudhës së operimit. Për këtë arsye, skema e njoftuar është në përputhje me dispozitat e udhëzimit për parandalimin e efekteve negative të padëshiruara në konkurrencë dhe tregti.

Sa më lart, Komisioni vlerëson se plani i ndihmës shtetërore është i lejueshëm në përputhje me nenin 4 dhe shkronjën “c”, të nenit 13, të ligjit nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar.

PËR KËTO ARSYE,

Komisioni i Ndihmës Shtetërore, në bazë të neneve 4, 17, 22 dhe 31, të ligjit nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar,

VENDOSI:

1. Të autorizojë skemën e ndihmës shtetërore të parashikuar në vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 325, datë 2.6.2021, “Për miratimin e kontratës së koncesionit/partneritetit publik privat, për dhënien me koncesion/PPP për projektimin, ndërtimin, operimin, mirëmbajtjen dhe transferimin e Aeroportit Ndërkombëtar të Vlorës (VIA)”.

2. Ministri përgjegjës për transportin, brenda datës 31 mars të çdo viti të paraqesë raport për impaktin e ndihmës shtetërore gjatë vitit paraardhës financiar. Raportet e zbatimit duhet të përmbajnë informacion të detajuar mbi shpenzimet e bëra dhe produktet e arritura.

3. Ministri përgjegjës për transportin të njoftojë çdo ndryshim të planit të ndihmës.

4. Ministri përgjegjës për transportin të ruajë deri në dhjetë vjet të gjitha të dhënat për zbatimin e skemës, pasi ndihma e fundit individuale të jetë dhënë në kuadër të kësaj skeme.

5. Ky vendim të botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Delina Ibrahimaj